

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

**do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r.
o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.**

§ 1. Jednorazową daninę w naturze celem zaopatrzenia wojska w przedmioty, wyszczególnione w art. 1-ym rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska, nakłada się na ludność b. dzielnic rosyjskiej, b. dzielnicy pruskiej, oraz b. dzielnicy austriackiej z wyłączeniem należącej do Rzeczypospolitej części b. Księstwa Cieszyńskiego.

§ 2. W gminach wiejskich i miejskich ściągają zarządy tych gmin przypadającą na nie daninę od mieszkańców, w których posiadaniu znajdują się przedmioty daniny, zdatne dla celów wojskowych.

Daniną należy obciążać przede wszystkim te osoby, które posiadają więcej przedmiotów tego samego rodzaju, tak, że oddanie jednego lub więcej nie pociągnie dla nich dotkliwego uszczerbku w ich gospodarstwie.

W razie niemożności zebrania wyznaczonej daniny z powodu całkowitego lub częściowego braku przedmiotów daniny u mieszkańców gminy, należy brakujące przedmioty nabyć w drodze kupna poza gminą, a powstały wydatek pokryć z funduszków, uzyskanych w myśl art. 9-go powołanego wyżej rozporządzenia R. O. P.

§ 3. Mieszkańcy, których w myśl § 2-go obciążono daniną, są obowiązani dostarczyć wskazane im przedmioty w terminie i miejscu przez zarząd gminy oznaczonym.

W razie nieuczynienia zadość temu obowiązkowi mogą zarządy gminne żądane przedmioty zająć w drodze rekwizycji.

Składy państwowe są wolne od składania, względnie przymusowego dostarczania daniny.

§ 4. Odbioru przedmiotów dostarczonych dobrowolnie lub zajętych w drodze rekwizycji, oceny ich przydatności dla celów wojskowych i ustalenia ich wartości dokonywują w gminach wiejskich i miejskich, które nie są zarazem siedzibą Powiatowej Komendy Uzupelnień, komisje bez przedstawiciela wojskowości, wybrane przez rady gminne z grona radnych lub z poza tego grona (art. 5 rozp. R. O. P.). Decyzja tych komisji, o ile dotyczy oceny przydatności przedmiotu do celów wojskowych, obowiązuje jednakże tylko w razie niezakwestjonowania jej przez komisję, przewidzianą w § 6 niniejszego rozporządzenia.

W gminach, w których znajdują się Powiatowe Komendy Uzupelnień, zwróca się zarządy tych gmin do wspomnianych Komend o delegowanie do komisji, wybranej przez radę gminną (miejską) przedstawiciela wojskowości.

Komisje winny każdy odebrany przedmiot, względnie komplet oznaczyć imieniem i nazwiskiem dotychczasowego posiadacza, a nadto kierować się przy swej czynności przepisami załączonej instrukcji.

Przeciwko oszacowaniu komisji wolno wnieść w ciągu 7-miu dni od dnia pokwitowania odwołanie do bezpośredniej władzy nadzorczej, która decyduje ostatecznie. Odwołanie, które może być wniesione tylko przeciwko wysokości oszacowania komisji, nie zwalnia od obowiązku niezwłocznego oddania przedmiotu daniny. Celem umożliwienia władzy nadzorczej przekonania się o słuszności odwołania się, należy przedmioty daniny, których dotyczy odwołanie, złożyć u tej władzy, która po rozpatrzeniu odwołania, odda je Powiatowej Komendzie Uzupelnień (§ 6 niniejszego rozporządzenia).

§ 5. Tak przy rekwizycji, jak wogóle przy przeprowadzaniu zadań związanych z dostarczeniem daniny, przysługuje zarządom gminnym prawo żądania w razie zachodzącej potrzeby pomocy miejscowych organów bezpieczeństwa publicznego.

§ 6. Zebrane przedmioty dostarczą zarządy gminne do właściwych Powiatowych Komend Uzupelnień w nieprzekraczalnym terminie dni 20-tu, licząc od dnia ogłoszenia powołanego rozporządzenia R. O. P. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Odbioru przedmiotów, zebranych przez komisje bez przedstawiciela wojskowości (§ 4 ust. 1), dokonywuje w Powiatowej Komendzie Uzupelnień osoba, wyznaczona przez tę Komendę, z udziałem dwóch rzeczoznawców, wskazanych przez wydziały powiatowe, względnie magistraty miast wydzielonych. Przedmioty, uznane za nieprzydatne dla celów wojskowych, będą zwrócone właściwemu zarządowi gminnemu z obowiązkiem dostarczenia w ich miejsce innych przydatnych.

Zarząd gminy, dostarczający daninę, przedkłada Powiatowej Komendzie Uzupelnień dwa równobrzmiące wykazy dostarczonych przedmiotów; jeden z nich, podpisana przez reprezentanta gminy, zatrzymuje Powiatowa Komenda Uzupelnień, drugi zaś zwraca zarządowi gminnemu po zaopatrzeniu go potwierdzeniem odbioru. W razie zwrócenia przez komisję, o której mowa w ustępie 2 niniejszego §, pewnych przedmiotów, jako nieprzydatnych dla celów wojskowych należy okoliczność tę zaznaczyć na obu wykazach.

§ 7. Na podstawie artykułu 6-go rozporządzenia Rady Obrony Państwa rozkłada się przedmioty zaopatrzenia wojska, objęte daniną w ten sposób, że dostarczyć mają:

St. miasto Warszawa:

24.000 par butów z cholewami lub 48.000 par trzewików,

- 24.000 par spodni wełnianych lub 48.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 48.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 24.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych.

Województwo Warszawskie:

- 24.000 par butów z cholewami lub 48.000 par trzewików,
- 24.000 par spodni wełnianych lub 48.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 48.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli, pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 24.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych.

Województwo Łódzkie:

- 48.000 par butów z cholewami lub 96.000 par trzewików,
- 48.000 par spodni wełnianych lub 96.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 96.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli, pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 48.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych.

Województwo Kieleckie:

- 45.000 par butów z cholewami lub 90.000 par trzewików,
- 45.000 par spodni wełnianych lub 90.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 90.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli, pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 45.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych.

Województwo Lubelskie:

- 24.000 par butów z cholewami lub 48.000 par trzewików,
- 24.000 par spodni wełnianych lub 48.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 48.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli, pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 24.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych.

B. dzielnica pruska:

- 60.000 par butów z cholewami lub 120.000 par trzewików,
- 60.000 par spodni wełnianych lub 120.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 120.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli, pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 60.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych,

B. dzielnica austriacka (z wyłączeniem b. Księstwa Cieszyńskiego):

- 75.000 par butów z cholewami lub 150.000 par trzewików,
- 75.000 par spodni wełnianych lub 150.000 par spodni bawełnianych grubych,
- 150.000 kompletów bielizny, składających się: z koszuli, pary kalessonów, pary skarpetek lub onucek,
- 75.000 kocy wełnianych lub kołder ciepłych.

Przy powyższym rozkładzie pominięto z powodu inwazji nieprzyjacielskiej Województwo Białostockie w całości, w Województwach Lubelskiem i Warszawskiem uwzględniono obszary nawiedzone przez inwazję, a w Małopolsce wzięto z tego samego powodu za podstawę rozkładu 4.000.000 ludności.

§ 8. Kary, przewidziane w art. 8-ym rozporządzenia R. O. P., wymierzają władze administracyjne w I-jej instancji (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, Komisarz Rządu na m. Łódź i Lublin, starostwa, magistraty miast o własnych statutach).

Warszawa, dnia 27 sierpnia 1920 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:
Skulski

Załącznik do rozporządzenia wykonawczego Rady Obrony Państwa z dn. 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.

I N S T R U K C J A

dla Komisji, ustanowionych na podstawie art. 5-go rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.

W związku z § 4-ym rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 sierpnia 1920 r., wydaje się dla Komisji, odbierających daninę w gminach wiejskich i miejskich, następującą instrukcję:

§ 1.

Komisje są powołane do:

- 1) odbioru dostarczonych lub zarekwirowanych przedmiotów,
- 2) oceny ich przydatności do celów wojskowych,
- 3) ustalenie ich wartości.

§ 2.

Przy ocenianiu przydatności dostarczonych lub zarekwirowanych przedmiotów do celów wojskowych należy się trzymać następujących wskazówek: Komisje mogą odbierać daninę tak w przedmiotach nowych, jak w używanych; te ostatnie jednakże tylko wówczas, gdy bez naprawy nadają się do dłuższego jeszcze użycia.

W szczegółach odbierane przedmioty winny odpowiadać następującym wymogom:

1. jako obuwie należy przyjmować przede wszystkim buty z cholewami; w braku butów można przyjmować też trzewiki, przyczem

tych ostatnich dwie pary liczyć się będzie za parę butów z cholewami. Buty z cholewami mogą być kawaleryjskie lub saperskie; trzewiki winny być sznurowane. Forma i krój obuwia są obojętne. Skóra wierzchnia może być juchtowa, końska, chromowa, bukatowa albo z innych skór grubszych, pod żadnym warunkiem jednakże skóra gemzowa (chevreaux). Spody obuwia mają być ze skóry odpowiednio grubej i mogą być podbite gwoździami lub nie. Obuwie może być ręczne lub maszynowej roboty, szyte silnymi nićmi; spody kołkowane lub szyte.

2. Spodnie, które przeznaczone są do wierzchniego noszenia winny być ile możności wełniane. Spodnie wełniane można jednakże zastąpić grubemi bawełnianymi, przyjmując dwie pary spodni bawełnianych w miejsce jednej pary wełnianej.

Spodnie mają być szyte z materiału mocnego; krój ich i kolor są obojętne, byle barwa nie była zbyt jaskrawą. Wytrzymałość materiału należy badać przez odpowiednie naprężenie go w rękach, ujmując w tym celu materiał badany dwoma pierwszymi palcami obu rąk. Wobec tego, że materiał wełniany zawiera bardzo często domieszkę bawełny, należy pod względem jakości materiału odróżnić 3 gatunki spodni:

- a) czysto wełniane,
- b) półwełniane,
- c) bawełniane.

Procent zawartości wełny lub bawełny w dostarczonym materiale można łatwo określić przez spalenie pojedynczych nitok (wątek, osnowa). Za spodnie wełniane, które najbardziej są pożądane, można uznać tylko te, które sporządzone z materiału czysto wełnianego;

3. Komplet bielizny składają się z jednej koszuli, jednej pary kalessonów oraz pary skarpetek lub onucek.

Koszula i kalessony mogą być dowolnego koloru, bawełniane lub wełniane, zimowe (trykotaż) lub letnie.

Bielizna bawełniana letnia winna być gęsto tkana, zimowa z przędzy czysto bawełnianej bez domieszki odpadków bawełnianych.

4. Koce mają być wełniane z grubego materiału, gęsto tkane i winny zawierać co najmniej 50% wełny. Wymiary koców i kołder 125/190 cm. lub większe.

§ 3.

Dla orientacji przy ustalaniu wartości dostarczonych przedmiotów podaje się poniżej cennik stosowany przy zakupach przez intendenturę wojskową.

1. Ceny obuwia:

a) buty kawaleryjskie	800 do 1100 Mk.
b) saperskie	700 do 900 Mk.
c) trzewiki (zależnie od jakości).	500 do 700 Mk.

2. Ceny spodni:

a) czysto wełniane koloru polowego	500 do 650 Mk.
b) półwełniane	250 do 450 Mk.
c) bawełniane	90 do 200 Mk.

Ceny spodni koloru niepolowego należy liczyć o 20% niżej.

3. Ceny bielizny:

a) koszula letnia od	80 do 120 Mk.
b) koszula zimowa	120 do 150 Mk.
c) kalesony letnie	70 do 110 Mk.
d) kalesony zimowe	110 do 140 Mk.

4. Cena koców waha się zależnie od gatunku od 200 do 300 Mk. za sztukę.

Ceny powyższe dotyczą przedmiotów nowych. Przy przedmiotach używanych należy przeto stosować potrącenia, odpowiadające stopniowi zużycia.

Minister Spraw Wewnętrznych:

w z. *Kuczyński*